

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant starszy inspektor sądowy Marta Brzezińska

przy udziale obwinionej lekarz A. D., jej obrońcy adwokata S. W. oraz Z. K. -
Naczelnego Rzecznika Odpowiedzialności Zawodowej
po rozpoznaniu na rozprawie, w dniu 24 października 2025 r. w Izbie
Odpowiedzialności Zawodowej,
kasacji wniesionej przez obrońcę obwinionej od postanowienia błędnie nazwanego
orzeczeniem Naczelnego Sądu Lekarskiego w Warszawie z dnia 22 marca 2024 r.,
sygn. [...], utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Lekarskiego [...] Izby
Lekarskiej w W. z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt [...]

postanawia:

kasację pozostawić bez rozpoznania, a kosztami postępowania
kasacyjnego w kwocie 20 (dwadzieścia) złotych obciążyć obwinioną
lekarz A. D.

Zbigniew Korzeniowski Wiesław Kozielowicz Barbara Skoczowska

UZASADNIENIE

Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej uzyskał za
pośrednictwem systemu wymiany informacji na Rynku Wewnętrznym w trybie
mechanizmu ostrzegania, informację (ostrzeżenie nr [...]), że H., czyli organ

rejestrujący lekarzy i sprawujący nadzór nad należyтым wykonywaniem zawodu lekarza w S., pozbawił prawa wykonywania zawodu na terenie S. lekarz A. D.

Z informacji Centralnego Rejestru Lekarzy RP z dnia 19 maja 2021 r. wynika, że lekarz A. D. jest członkiem D. w W., posiada prawo wykonywania zawodu o nr [...] i może wykonywać zawód lekarza na terenie Polski bez ograniczeń.

Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej zwrócił się do s. organu H. o przesłanie odpisu decyzji z dnia 6 lutego 2019 r., na mocy której pozbawiono lekarz A. D. możliwości wykonywania zawodu.

Jak wynika z decyzji s. organu H. z dnia 6 lutego 2019 r. lekarz A. D. została uznana winną tego, że w okresie od kwietnia 2011 r. do grudnia 2012 r. wykonując zawód lekarza specjalisty na terenie D. dopuściła się oszustwa, przekazując R. S. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej nieprawdziwe informacje dotyczące podejmowanego leczenia, które albo w ogóle nie miało miejsca albo które nie uprawniało do otrzymania wynagrodzenia, czym naraziła R. S. na szkodę. Suma niesłusznie wypłaconych obwinionej środków wynosiła 115 000 koron [...].

Decyzja s. organu H., pozbawiająca lekarz A. D. prawa wykonywania zawodu na terenie S. związana jest bezpośrednio z postępowaniem, które było prowadzone w sprawie ww. na terenie D. Czyn, za który lekarz A. D. została pozbawiona prawa wykonywania zawodu w S., został popełniony na terenie D. To d. sądy zatem w pierwszej kolejności pozbawiły lekarz A. D. prawa wykonywania zawodu (orzeczenie sądu pierwszej instancji R. i H. z dnia 3 maja 2016 r. oraz prawomocne orzeczenie sądu drugiej instancji Ø. L. z dnia 4 października 2017 r.). Za oszustwo, którego dopuściła się lekarz A. D. w D., oprócz pozbawienia prawa wykonywania zawodu na terenie D., wymierzono jej również karę 5 miesięcy pozbawienia wolności oraz obowiązek naprawienia szkody w postaci wypłaty odszkodowania w wysokości 110 000 koron [...]. Dodatkowo lekarz A. D. za czyn, którego dopuściła się na terenie D., została pozbawiona prawa wykonywania zawodu także w N., a to na skutek wyroku L. z dnia 21 października 2016 r.

Obwiniona lekarz A. D. została zatem pozbawiona prawa wykonywania zawodu na terenie trzech państw: D., S. i N.

Na skutek powyższych informacji, Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej złożył wniosek z dnia 14 maja 2021 r. o wydanie postanowienia w przedmiocie dopuszczalności przyjęcia prawomocnego orzeczenia s. organu H. z dnia 6 lutego 2019 r., do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej, określenie kwalifikacji prawnej czynów według prawa polskiego oraz kary podlegającej wykonaniu.

Okręgowy Sąd Lekarski [...] Izby Lekarskiej w W. postanowieniem z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt [...]:

1. na podstawie art. 608 § 2 i 3 k.p.k., art. 611 § 2 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 ustawy z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich – dalej powoływanej jako u.o.i.l., stwierdził prawną dopuszczalność przyjęcia do wykonania w Rzeczypospolitej Polskiej prawomocnego orzeczenia s. organu H. z dnia 6 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]), w którym wymierzono ukaranej lekarz karę pozbawienia prawa wykonywania zawodu lekarza oznaczającą zakaz wykonywania zawodu lekarza na terytorium S.;
2. na podstawie art. 611c § 1, 2 i 4 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.o.i.l. określił przypisany ukaranej lekarz A. D. orzeczeniem s. organu H. z dnia 6 lutego 2019 r. czyn polegający na tym, że lekarz A. D. w okresie od kwietnia 2011 r. do grudnia 2012 r. wykonując zawód lekarza specjalisty na terenie D. dopuściła się oszustwa, przekazując R. S. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej nieprawdziwe informacje dotyczące podejmowanego leczenia, które albo w ogóle nie miało miejsca, albo które nie uprawniało do otrzymania wynagrodzenia, czym naraziła R. S. na szkodę 115 000 koron [...], co stanowi przewinienie zawodowe określone w art. 53 u.o.i.l. polegające na naruszeniu art. 4 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, art. 1 ust. 3 Kodeksu Etyki Lekarskiej, art. 2 ust. 1 Kodeksu Etyki Lekarskiej;
3. na podstawie art. 611c § 2 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.o.i.l. oraz na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 7 u.o.i.l. określił podlegającą wykonaniu karę wobec lekarza A. D. jako karę pozbawienia prawa wykonywania zawodu lekarza;
4. kosztami postępowania obciążył lekarz A. D.

Zażalenie na to postanowienie złożył adwokat S. W. - obrońca obwinionej lekarz A. D.

Po rozpoznaniu tego zażalenia, Naczelny Sąd Lekarski orzeczeniem z dnia 22 marca 2024 r., sygn. akt [...], utrzymał w mocy postanowienie sądu pierwszej instancji i kosztami postępowania obciążył A. D..

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł adwokat S. W. - obrońca lekarz A. D. W kasacji **zarzucił** rażące naruszenie przepisów prawa postępowania, mające istotny wpływ na treść orzeczenia, tj.:

1. art. 6 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. w zw. z art. 367 § 1 k.p.k. w zw. z art. 116 k.p.k. w zw. z art. 117 § 2 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.o.i.l. poprzez ich błędną interpretację w wyniku przyjęcia, że prawo do obrony ukaranej nie zostało naruszone, gdyż mogła ona je zrealizować przed Naczelnym Sądem Lekarskim, a przed sądem pierwszej instancji nie złożyła wniosku o odroczenie rozprawy, w sytuacji gdy prawidłowa interpretacja powołanych norm prowadzi do wniosku, że możliwość występowania przed Naczelnym Sądem Lekarskim, nie może sanować utracenia ukaranej prawa do obrony przed sądem pierwszej instancji, gdyż w tym ostatnim miała ona prawo brać udział - po myśli art. 374 § 1 k.p.k., zadawać pytania świadkom, składać wnioski dowodowe i oświadczenia do protokołu - zgodnie art. 116 k.p.k. oraz art. 367 § 1 k.p.k., a więc brać czynny udział w postępowaniu dowodowym i mieć przez to wpływ na gromadzenie i treść materiału dowodowego, będącego podstawą ustaleń faktycznych, a następnie subsumpcji, zaś przed sądem drugiej instancji nie przeprowadza się co do zasady ww. czynności - istotnych dla rozstrzygnięcia, a bada się jedynie zgodność wyroku sądu pierwszej instancji z prawem i to w zakresie zaskarżenia; z kolei co do niezłożenia wniosku o odroczenie rozprawy: . obwiniona nie została prawidłowo zawiadomiona o jej terminie, korespondencja w tym względzie została doręczona jej matce, która - nie informując obwinionej o powyższym z powodu jej stanu zdrowia - oddelegowała posłańca, celem dostarczenia sądowi pierwszej instancji zaświadczeń lekarskich - w tej sytuacji wymóg Naczelnego Sądu Lekarskiego złożenia wniosku o odroczenie rozprawy przez osobę, która nie została o niej zawiadomiona, stanowi akceptację,

utrwalenie, a nawet pogłębienie naruszeń, jakich dopuścił się sąd pierwszej instancji w zakresie prawa do obrony, co stanowi naruszenie art. 6 k.p.k. i art. 42 ust 2 Konstytucji RP;

2. art. 608 § 2 k.p.k. w zw. z art. 611b § 1 pkt 1 i 3 k.p.k. i art. 5 k.p.k. w zw. z 112 pkt 1 u.o.i.l. ich błędną interpretację w wyniku uznania, że skoro u.o.i.l. nie przewiduje możliwości przyjęcia do wykonania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia zagranicznego organu lekarskiego, to jednocześnie tego nie wyklucza, więc nie ma przeszkód do takiego przyjęcia, w sytuacji gdy prawidłowa interpretacja powołanych przepisów prowadzi do wniosku, że wobec zakazu stosowania interpretacji rozszerzającej na niekorzyść obwinionej (*nullum crimen sine lege*), brak było podstaw do takiej wykładni, w związku z czym - skoro orzeczona wobec niej kara d. Sądu powszechnego z dnia 4 października 2017 r. pozbawienia jej prawa wykonywania zawodu lekarza, została wykonana na terenie D., a następnie w S. - na mocy orzeczenia s. organu lekarskiego „H.” z dnia 6 lutego 2019 r. i nastąpiło jej zatarcie - nie ma podstaw do przyjęcia żadnego z ww. orzeczeń do wykonania prawomocnego skazania (czy to tego o charakterze „pierwotnym”, jakim był wyrok sądu d., czy też przyjmującego do wykonania w państwie, w którym w tamtym momencie przebywała obwiniona, tj. w S. - jaki stanowiło orzeczenie s. organu) - brak jest zatem podstaw, aby przyjąć do wykonania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenia d., wykonanego już z resztą zarówno w D., jak i S., a ponadto obligatoryjne zastosowanie art. 611b § 1 pkt 3 k.p.k. stanowiącego, że przyjęcie orzeczenia zagranicznego do wykonania w Polsce, musiałoby zostać poprzedzone uzyskaniem zgody obwinionej - a takiej w przedmiotowej sprawie nie było i nie ma - w związku z czym brak było podstaw do prowadzenia niniejszego postępowania;
3. art. 64 ust. 1 i 3 u.o.i.l. w zw. z art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.o.i.l., a także art. 611b § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 604 § 1 pkt 3 k.p.k. poprzez pominięcie trzech pierwszych i niezastosowanie dwóch ostatnich, pomimo ich dostrzeżenia, w sytuacji gdy pierwsze miały obligatoryjne zastosowanie, gdyż orzeczenie s. organu lekarskiego „H.” z dnia 6 lutego

2019 r. dotyczy odpowiedzialności zawodowej ukaranej za czyny, które nastąpiły w okresie od kwietnia 2011 r. do grudnia 2012 r., a ponieważ od czasu zaistnienia tych zdarzeń do chwili wszczęcia postępowania w Polsce upłynęło niemal 10 lat, zastosowanie ww. przepisów prowadzi do wniosku, że trzyletni okres do wszczęcia postępowania w przedmiocie odpowiedzialności ukaranej oraz pięcioletni okres, po którego upływie ustała karalność jej przewinień - upłynęły odpowiednio najdalej w grudniu 2015 r. i grudniu 2017 r., co wyłącza możliwość prowadzenia postępowania, w zw. z czym sąd pierwszej instancji winien był zastosować art. 611b § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 604 §1 pkt 3 k.p.k., art. 17 §1 pkt 6 k.p.k. i umorzyć postępowanie.

Podnosząc te zarzuty **wniósł** o uchylenie orzeczenia sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Lekarskiemu do ponownego rozpoznania

Dr nauk medycznych Z. K. - Naczelny Rzecznik Odpowiedzialności Zawodowej, w pisemnej odpowiedzi na kasację adwokata S. W. - obrońcy lekarz A. D., **wniósł** o oddalenie kasacji jako bezzasadnej (por. pismo z dnia 9 lipca 2025 r.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasację adwokata S. W. - obrońcy lekarz A. D., należało pozostawić bez rozpoznania, albowiem jest ona niedopuszczalna z mocy ustawy.

Zarówno ustawa z dnia 2 grudnia 1921 r. o ustroju i zakresie działania izb lekarskich, Dz.U. z 1921 r., Nr 105, poz. 763, jak i ustawa z dnia 15 marca 1934 r. o izbach lekarskich, Dz.U. z 1934 r., Nr 31, poz. 275, przewidywały odpowiedzialność dyscyplinarną lekarzy. Rozstrzygały o niej w pierwszej instancji sądy dyscyplinarne okręgowych izb lekarskich, zaś w drugiej instancji sąd dyscyplinarny Naczelnej Rady Lekarskiej. Po likwidacji w 1950 r. lekarskiego samorządu zawodowego, lekarze i lekarze dentyści, w miejsce odpowiedzialności dyscyplinarnej, zostali objęci tzw. odpowiedzialnością zawodową (por. ustawa z dnia 18 lipca 1950 r. o odpowiedzialności zawodowej fachowych pracowników służby zdrowia, Dz.U. z 1950 r., Nr 36, poz. 332). Ustawą z dnia 17 maja 1989 r. o izbach lekarskich, Dz.U. z 1989 r., Nr 30, poz. 158, przywrócono samorząd zawodowy lekarzy i lekarzy dentyстів. Zgodnie z art. 53 aktualnie obowiązującej ustawy z dnia 2 grudnia 2009

r. o izbach lekarskich (tekst jednolity Dz.U. z 22 lipca 2021 r., poz. 1342, ze zmianami), lekarze i lekarze dentyści podlegają odpowiedzialności zawodowej za naruszenie zasad etyki lekarskiej oraz przepisów związanych z wykonywaniem zawodu lekarza. W doktrynie podnosi się, że odpowiedzialność zawodową, w przypadku członków samorządu zawodów medycznych, należy utożsamiać z odpowiedzialnością dyscyplinarną, a utrzymanie w 1989 r. terminu „zawodowa odpowiedzialność” odnośnie lekarzy i lekarzy dentystów, wynikało z tradycji nazewnictwa, a nie było wynikiem przemyślanego zabiegu ustawodawczego (por. R. Giętkowski, *Odpowiedzialność dyscyplinarna w prawie polskim*, Gdańsk 2013, s. 48 – 51). Odpowiedzialność dyscyplinarną można zdefiniować jako swoistą instytucję prawną dyscyplinowania i samokontroli wyodrębnionych organizacyjnie i prawnie grup społecznych ze względu na specyfikę realizowanych przez nie celów i warunki ich działania oraz wynikającą stąd potrzebę zróżnicowania wymagań w zakresie standardów zawodowych lub etycznych, jakie stawiane są uczestnikom danej grupy. W odróżnieniu od postępowania w przedmiocie odpowiedzialności karnej, w postępowaniu dyscyplinarnym nie istnieje wyraźny katalog przewinień dyscyplinarnych (por. W. Kozielowicz, *Odpowiedzialność dyscyplinarna i karna notariusza – wzajemne relacje*, Rejent 2011 r., Nr 10(246), s. 82 – 102).

Zgodnie z art. 95 ust. 1 u.o.i.l. od prawomocnego orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego, kończącego postępowanie w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy (lekarzy dentystów), stronom, ministrowi właściwemu do spraw zdrowia i Prezesowi Naczelnej Rady Lekarskiej, przysługuje kasacja do Sądu Najwyższego w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia orzeczenia. Kasacja może być wniesiona z powodu uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa. Kasacja może być wniesiona również z powodu niewspółmierności kary (por. W. Kozielowicz, *Standardy wykonywania zawodu lekarza w orzecznictwie Sądu Najwyższego jako sądu dyscyplinarnego*, w: A Górski, E. Sarnacka, M. Grassmann (red), *Standard wykonywania zawodów medycznych*, Warszawa 2019, s. 95 – 107).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się, że analiza przepisów rozdziału 5 u.o.i.l., zatytułowanego – odpowiedzialność zawodowa, nakazuje przyjąć, że rozstrzygnięcia, dla których ta ustawa przewiduje formę orzeczeń,

odpowiadają wydawanym w postępowaniu karnym wyrokom, zaś rozstrzygnięcia dla których u.o.i.l. przewiduje formę postanowień, odpowiadają wydawanym w postępowaniu karnym postanowieniom (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2013 r., sygn. akt VI KZ 1/13, Legalis nr 597632). Zatem a contrario należy stwierdzić, że nie przysługuje kasacja od prawomocnego postanowienia wydanego przez Naczelny Sąd Lekarski (tak też A. Daniluk – Jarmoniuk, *Odpowiedzialność zawodowa lekarza*, Lublin 2018, s. 368 – 374, I. Wrześniewska - Wal, *Odpowiedzialność lekarza w orzecznictwie sądów lekarskich*, Warszawa 2020, s. 240 – 245). Identyczne Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie przyjmuje, że niedopuszczalna jest kasacja od rozstrzygnięcia dyscyplinarnego nie będącego orzeczeniem w postępowaniach dyscyplinarnych na gruncie ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze, jak i ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 9 marca 2005 r., sygn. akt SDI 3/05, R-OSNSD 2005, poz. 77, z dnia 28 lutego 2007 r., sygn. akt SDI 5/07, R-OSNSD 2007, poz. 100, z dnia 29 października 2009 r., sygn. akt SDI 17/09, R- OSNSD 2009, poz. 128).

Należy też zauważyć, że na gruncie postępowania karnego kasacja przysługuje stronie jedynie od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego oraz od prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego o umorzeniu postępowania i zastosowaniu środka zabezpieczającego (por. art. 519 k.p.k.). Stronie w postępowaniu karnym nie przysługuje zaś prawo do złożenia kasacji od prawomocnego postanowienia sądu odwoławczego utrzymującego w mocy postanowienie sądu pierwszej instancji stwierdzające dopuszczalność przejęcia lub przekazania orzeczenia do wykonania.

Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, prezentuje pogląd, że skoro z analizy treści rozdziału 5. u.o.i.l. wynika, iż ustawodawca rozróżnił orzeczenia, które stanowią odpowiednik wyroków (o których jest mowa w przepisach k.p.k.), oraz postanowienia, których nie można przecież tym samym utożsamiać ani zaliczać do orzeczeń w rozumieniu u.o.i.l., zaś w przepisie art. 95 ust 1 u.o.i.l., przewidziano możliwość wniesienia kasacji wyłącznie od orzeczenia Naczelnego Sądu Lekarskiego, to nie jest dopuszczalne wniesienie kasacji od postanowienia Naczelnego Sądu Lekarskiego.

W niniejszej sprawie Okręgowy Sąd Lekarski [...] Izby Lekarskiej w W. wydał rozstrzygnięcie z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt [...], w prawidłowej w formie, to jest postanowienia, gdyż taka jest przyjęta w ustawie forma rozstrzygnięć o jakich mowa w stosowanym odpowiednio rozdziale 66 k.p.k. W doktrynie wskazuje się, iż postanowienia sądu stwierdzające dopuszczalność przejęcia lub przekazania orzeczenia do wykonania, jak i postanowienia negatywne, tzn. stwierdzające, że przejęcie lub przekazanie do orzeczenia do wykonania nie jest dopuszczalne, są zaskarżalne zażaleniem (por. np. B. Nita, w: J. Skorupka (red.), Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2018, s. 1646). Sąd odwoławczy w postępowaniu w sprawach karnych rozstrzygając o zażaleniu wydaje postanowienie, a nie wyrok. Tylko o utrzymaniu w mocy, uchyleniu lub zmianie wyroku sądu pierwszej instancji sąd odwoławczy orzeka wyrokiem. Od postanowienia Okręgowego Sądu Lekarskiego [...] Izby Lekarskiej w W. z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt [...], adwokat S. W. - obrońca lekarz A. D., złożył zażalenie, co do którego rozstrzygnął Naczelny Sąd Lekarski „orzeczeniem”, zamiast postanowieniem. Jednakże to błędne określenie rozstrzygnięcia Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 22 marca 2024 r., sygn. akt [...], nie może skutkować tym, iż w sprawie obwinionej lekarz A. D., mamy do czynienia rzeczywiście z orzeczeniem, od którego przysługuje obrońcy obwinionej prawo do złożenia nadzwyczajnego środka zaskarżenia jakim jest kasacja. To błędne nazwanie rozstrzygnięcia Naczelnego Sądu Lekarskiego z dnia 22 marca 2024 r., sygn. akt [...], spowodowało, iż strona złożyła od niego kasację. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, że orzeczenie zapadłe w niewłaściwej formie należy oceniać, nie według jego formy, lecz według jego istoty (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 1931 r., sygn. akt II 4 K 711/31, OSN 1932, z. 2, poz. 37, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 1936 r., sygn. akt 2 K 506/36, OSN 1936, z. 12, poz. 452, uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 1961 r., sygn. akt VI KO 7/59, OSN 1961, z. 3, poz. 40, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 1983 r., sygn. akt IV KZ 99/83, OSNKW 1984, z. 3 – 4 , 34). Zatem w realiach procesowych niniejszej sprawy kasacja adwokata S. W. - obrońcy lekarz A. D., jest niedopuszczalna z mocy ustawy, gdyż u.o.i.l. nie daje stronom uprawnienia do złożenia kasacji od postanowienia Naczelnego Sądu Lekarskiego, i dlatego, z mocy

art. 531 § 1 k.p.k. oraz art. 530 § 2 k.p.k. i art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 112 pkt 1 u.o.i.l., Sąd Najwyższy pozostawił ją bez rozpoznania.

Należy przypomnieć, że art. 112 pkt 1 u.o.i.l., zawiera odesłanie, iż w sprawach w niej nieuregulowanych do postępowania w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej stosuje się odpowiednio przepisy k.p.k., z wyłączeniem przepisów o oskarżycielu prywatnym, powodzie cywilnym, przedstawicielu społecznym, o postępowaniu przygotowawczym oraz środkach przymusu, z wyjątkiem przepisów o karze pieniężnej.

W polskim systemie prawnym, w którym przyjmuje się pierwszeństwo wykładni sensu stricto, interpretator powinien w pierwszej kolejności posłużyć się dyrektywami wykładni językowej, systemowej i funkcjonalnej. Dopiero wtedy, gdy przy ich pomocy nie uda się mu usunąć luki, wolno mu odwołać się do wnioskowań prawniczych (analogia, argumentum a contrario, argumentum a fortiori, dyrektywy instrumentalnego nakazu i zakazu).

Jak trafnie zauważa J. Nowacki, szczególnym wypadkiem analogii jest odpowiednie stosowanie przepisu. O odpowiednim stosowaniu przepisu mówimy wówczas, gdy sama norma prawna nakazuje nam zastosować przepis prawny lub przepisy prawne należące do innej instytucji prawnej. Zwykle podstawą takiej decyzji jest podobieństwo między przepisami, co w naturalny sposób wiąże odpowiednie stosowanie przepisu z analogią. Oczywiście „odpowiednie stosowanie przepisu” następuje z woli ustawodawcy zawartej w przepisie odsyłającym, przy czym wymóg „odpowiedniości” oznacza, że przepis pierwotnie odnoszący się do innej, wyraźnie uregulowanej sytuacji, wymaga dostosowania (w pewnym sensie modyfikacji) ze względu na różnice zachodzące między dwoma abstrakcyjnie określonymi obszarami jego funkcjonowania (J. Nowacki, *Analogia legis*, Warszawa 1966, s. 156).

Zatem organ dyscyplinarny (sąd dyscyplinarny, rzecznik dyscyplinarny), stosując odpowiednio te przepisy, musi każdorazowo ustalić, które przepisy kodeksu postępowania karnego mają być „odpowiednio stosowane” w postępowaniu dyscyplinarnym, i jednocześnie jest upoważniony do modyfikacji ich treści w celu dostosowania określonych przepisów kodeksu postępowania karnego do specyfiki postępowania dyscyplinarnego.

W doktrynie prawa dominuje pogląd, że odpowiednie stosowanie określonych przepisów nie jest czynnością o jednolitym charakterze. Można bowiem w tym zakresie wyróżnić co najmniej trzy kategorie. Do pierwszej zalicza się sytuacje, gdy jakieś przepisy prawa bez żadnych zmian w ich dyspozycji mają być i bywają stosowane. Do drugiej zaś wypadki, gdy odnośne przepisy będą stosowane po określonych modyfikacjach. Do trzeciej grupy zalicza się natomiast te wszystkie przepisy, które w ogóle nie mogą być stosowane do drugiego zakresu odniesienia, głównie ze względu na ich bezprzedmiotowość bądź też ze względu na ich całkowitą sprzeczność z przepisami ustanowionymi dla tych stosunków, do których miałyby one być stosowane odpowiednio (W. Kozielewicz, Stosowanie prawa karnego materialnego i procesowego w postępowaniu dyscyplinarnym w sprawach sędziów (zarys problematyki) (w:) W kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga poświęcona pamięci Profesora Andrzeja Wąska, Lublin 2005, s. 455–464).

W realiach sprawy trafnie wykazał Naczelny Sąd Lekarski w pisemnym uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia, błędnie nazwanego orzeczeniem, z dnia 22 marca 2024 r., sygn. akt [...], iż przepis art. 112 pkt 1 u.o.i.l., umożliwia odpowiednie stosowanie w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy przepisów rozdziału 66 k.p.k. (por. s. 5 – 9 pisemnego uzasadnienia).

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[M. T.]

[r.g.]

Zbigniew Korzeniowski Wiesław Kozielewicz Barbara Skoczowska